

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs Primvs. Vtrum hæc sit vera: Deus est homo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

QVÆSTIO SEXTADECIMA.

De consequentibus vnionem quantum ad ea, quæ conueniunt Christo secundum esse & fieri, in duodecim articulis diuisa.

DEinde considerandum est de his, quæ consequuntur vnionem. Et primo quantum ad ea, quæ conueniunt Christo secundum se. Secundo de his, quæ conueniunt Christo per comparationem ad Deum patrem. Tertio de his, quæ conueniunt Christo per comparationem ad nos.

Circa primum, duplex consideratio occurrit: Prima quidem de his, quæ conueniunt Christo, secundum esse, & fieri. Secunda de his, quæ conueniunt Christo secundum rationem vnitatis.

Circa primum queruntur duodecim.

Primo, vtrum hac sit vera, Deus est homo.

Secundo, vtrum hac sit vera, Homo est Deus.

Tertio, vtrum Christus possit dici homo Dominicus.

Quarto, vtrum ea, quæ conueniunt Filio hominis, possint predicari de Filio Dei, & e contrario.

Quinto, vtrum ea, quæ conueniunt Filio hominis, possint predicari de diuina natura: & de humana ea, quæ conueniunt Filio Dei.

Sexto, vtrum hac sit vera, Filius Dei factus est homo.

Septimo, vtrum hac sit vera, Homo factus est Deus.

Octauo, vtrum hac sit vera, Christus est creatura.

Nono, vtrum hac sit vera, iste homo, demonstrato Christo, incipit esse, vel fuerit semper.

Decimo, vtrum hac sit vera, Christus, secundum quod homo, est creatura.

Vndecimo, vtrum hac sit vera, Christus, secundum quod homo, est Deus.

Duodecimo, vtrum hac sit vera, Christus, secundum quod homo, est hypostasis, vel persona.

Ratio ordinis.

TOTA hæc quæstio agens de consequentibus vnionem, & conuenientibus Christo secundum se, est de modo vere, proprie & Catholice loquendi in mysterio Sacros. Incarnationis. Proccedit autem S. D. à prioribus & notioribus ad ea quæ posteriora & minus nota sunt. Primum autem & notissimum est naturam quamlibet concrete sumptam de suo supposito predicari; & quia vna & eadem persona diuina est suppositum diuinæ, & humanæ naturæ; illius quidem naturalitate per se primo & ab æterno; huius vero per voluntariam assumptionem secundario & in tempore; ideo primo queritur de veritate huius propositionis: Deus est homo; in qua dictio Deus supponit pro persona Filij Dei, vt primo existentis in diuina natura. Secundo queritur de veritate huius propositionis: Homo est Deus; in qua dictio illa Homo supponit pro eadem persona, vt est etiam secundario suppositum humanæ naturæ. Ex quibus sequitur alia difficultas ex prædictarum definitione soluenda, videlicet: An Christus possit dici homo Dominicus; nam, vt ait S. Doct. art. 3. quod predicatur de Filio Dei essentialiter, non potest proprie & vere dici de eo denominatiue; de Christo autem Filio Dei predicatur essentialiter Deus & Dominus, & ideo non debet denominatiue dici homo Dominicus. Deinde S. Doct. transit ad reliqua prædicta prædictis duobus posteriora, quæ sunt in duplici differentia. Nam quædam sunt conuenientia vni supposito vtriusque naturæ, scilicet Filio Dei & filio hominis; & de his in communi differit in quarto articulo. Quædam sunt naturis conuenientia, scilicet di-

Auinæ vel humanæ, & de his agit in quinto articulo. Postremo ab articulo sexto, disputationem inchoat de particularibus quibusdam propositionibus; & primo de ijs, quæ subiectum habent absolutum, in articulo sexto, septimo, octauo & nono; secundo de his, quarum subiectum additæ habet reduplicationem aut specificationem in reliquis tribus articulis: quorum ordinem in singulorum exordiis indicabimus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Verum hac sit vera: Deus est homo.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod hac sit falsa, Deus est homo. Omnis enim propositio affirmatiua in materia remota est falsa. Sed hæc propositio, Deus est homo, est in materia remota: quia forma significata per subiectum, & predicatum, sunt maxime distantes. Cum ergo propositio prædicta sit affirmatiua, videtur, quod sit falsa.

Præterea: Magis conueniunt tres persone diuinæ adinuicem, quam humana naturæ, & diuinæ. Sed in mysterio Trinitatis vna persona non predicatur de alia: non enim dicimus, quod pater est filius, vel e contrario. Ergo videtur, quod nec humana natura possit predicari de Deo, vt dicatur, quod Deus est homo.

Præterea: Athanasius dicit, quod, sicut anima, & corpus vnus est homo: ita Deus, & homo, vnus est Christus. Sed hæc est falsa, Anima est corpus: ergo etiam hæc est falsa, Deus est homo.

Præterea: Sicut in Prima parte habitum est, quod predicatur de Deo, non relatiue, sed absolute, conuenit toti Trinitati, & singulis personis. Sed hoc nomen homo non est relatiuum, sed absolutum. Si ergo vere predicatur de Deo, sequeretur, quod tota Trinitas, & qualibet persona sit homo, quod patet esse falsum.

Sed contra est, quod dicitur Philip. 2. Qui cum in forma Dei esset, exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus, vt homo. Et sic ille, qui est in forma Dei, est homo. Sed ille, qui est in forma Dei, est Deus. Ergo Deus est homo.

Respondeo dicendum, quod ista propositio, Deus est homo, ab omnibus Christianis conceditur: non tamen ab omnibus secundum eandem rationem. Quidam enim hanc propositionem concedunt, non secundum propriam acceptionem horum terminorum. Nam Manichæi verum Deum dicunt esse hominem, non quidem verum: sed similitudinariam, in quantum dicunt Filium Dei corpus phantasticum assumpsisse: vt sic dicatur Deus homo, sicut cuprum figuratum dicitur homo, quia habet similitudinem hominis. Similiter etiam illi, qui posuerunt, quod in Christo anima, & corpus non fuerunt vnitæ, non possunt dicere, quod Deus sit verus homo: sed quod dicatur homo figuratiue, ratione partium. Sed vtraque harum opinionum supra improbatæ est. Alij vero e conuerso ponunt veritatem ex parte hominis: sed negant veritatem ex parte Dei. Dicunt enim Christum, qui est Deus, & homo, esse Deum non naturaliter, sed participatiue, scilicet per gratiam: sicut, & omnes sancti viri dicuntur dij: excellentius tamen Christus præ alijs, propter gratiam abundantiorum. Et secundum hoc, cum dicitur, Deus est homo, ly Deus, non supponit verum, & naturalem Deum. Et hæc est hæresis Photini, quæ supra improbatæ est. Alij vero concedunt hanc propositionem cum veritate vtriusque termini, ponentes Christum, & verum Deum esse, & verum hominem: sed tamen veritatem predicationis non saluant. Dicunt enim, quod homo predicatur de Deo per quandam coniunctionem, vel dignitatis, vel auctoritatis, vel etiam affectionis, aut inhabitationis. Et sic posuit Nestorius Deum hominem esse: vt per hoc nihil aliud significetur, quæ quod Deus

Deus est homini coniunctus tali coniunctione, quod homo A inhabitetur à Deo, & vniatur ei secundum affectum, & secundum participationem auctoritatis, & honoris diuini. Et in similem errorem incidunt quicunque ponunt duas hypostasies, vel duo supposita in Christo: quia non est possibile intelligi, quod duorum, quae sunt secundum suppositum, vel hypostasim distincta, vnum proprie praedicetur de alio, sed solum secundum quandam figuratiuam locutionem, inquantum in aliquo coniunguntur: puta si dicamus Petrum esse Ioannem, quia habent aliquam coniunctionem adinuicem. Et haec etiam opiniones supra improbatæ sunt. Vnde supponendo secundum veritatem Catholicae fidei, quod vera natura diuina, vnita est cum vera natura humana, non solum in persona, sed etiam in supposito, vel hypostasi, dicimus hanc propositionem esse veram, & propriam, Deus est homo, non solum propter veritatem terminorum (quia scilicet Christus est verus Deus, & verus homo) sed etiam propter veritatem predicationis. Nomen enim significans naturam communem in concreto, potest supponere pro quolibet contentorum sub natura communi: sicut hoc nomen homo potest supponere pro quolibet homine singulari. Et ita hoc nomen Deus ex ipso modo suae significationis potest supponere pro persona Filij Dei, vt etiam in Prima parte habitum est. De quolibet autem supposito alicuius naturae potest vere, & proprie praedicari nomen significans illam naturam in concreto: sicut de Sorte, & Platone proprie, & vere praedicatur homo. Quia ergo persona filij Dei (pro qua supponit hoc nomen Deus) est suppositum naturae humanae, vere, & proprie hoc nomen homo, potest praedicari de hoc nomine Deus, secundum quod supponit pro persona Filij Dei.

Ad primum ergo dicendum, quod quando forma diuersae non possunt conuenire in vnum suppositum, tunc oportet, quod propositio sit in materia remota, cuius subiectum significat vnā illarum formarum, & praedicatum aliā. Sed quando duae formae possunt conuenire in vnum suppositum, non est materia remota, sed naturalis, vel contingens: sicut, cum dico, album est musicum. Natura autem diuina, & humana, quamuis sint maxime distantes: tamen conueniunt per incarnationis mysterium in vno supposito, cui neutra illarum inest per accidens, sed per se. Et ideo hac propositio, Deus est homo, non est neque in materia remota, neque in materia contingenti: sed in materia naturali. Et praedicatur homo de Deo, non per accidens sed per se sicut species de sua hypostasi: non quidem ratione formae significatae per hoc nomen Deus, sed ratione suppositi, quod est hypostasis humanae naturae.

Ad secundum dicendum, quod tres personae diuinae conueniunt in natura, distinguuntur tamen in supposito: & ideo non praedicantur de inuicem. In mysterio autem incarnationis naturae quidem, quia distinctae sunt, de inuicem non praedicantur, secundum quod significantur in abstracto (non enim natura diuina est humana,) sed quia conueniunt in supposito, praedicantur de inuicem in concreto.

Ad tertium dicendum, quod anima, & caro significantur, vt in abstracto sicut diuinitas, & humanitas. In concreto vero dicuntur animatum, & carneum, siue corporeum, sicut, & ex alia parte Deus, & homo. Vnde vtrouque abstractum non praedicatur de abstracto: sed solum concretum de concreto.

Ad quartum dicendum, quod hoc nomen homo praedicatur de Deo ratione vniōis in persona: quae quidem vniō relationem importat. Et ideo non sequitur regulam eorum nominum, quae absolute praedicantur de Deo ab aeterno.

Forma Textus.

REFERT primo S. D. communem Christianorum omnium, tam Catholicorum, quam hereticorum confessionem de veritate huius propositionis: Deus est homo, cum multiplici differentia quo ad rationem affirmandi seu confitendi dictam veritatem: secundo respondet quæsitio vnica conclusione affirmatiua,

Quo ad primum, dicitur primo, in communi propositionem hanc: Deus est homo, ab omnibus Christianis concedi, non tamen secundum eandem rationem: Secundo referuntur tria genera errorum in afferenda ratione dictae propositionis, iuxta tria ad eius compositionem concurrentia; quæ sunt; subiectum, praedicatum & copula.

Primum genus erroris est circa veritatem praedicati, videlicet Homo, cuius erroris duæ sunt partes, siue species: Altera est hæresis Manichæorum, dicentium Verbum Dei esse hominem, non quidem verum, sed similitudinariam. Explicatur & probatur hanc eorum fuisse sententiam; quia asserbant Dei filium corpus phantasticum assumpsisse; ex quo sequitur, quod sicut cuprum figuratum dicitur homo, quia habet similitudinem hominis realem secundum figuram, &c. ita Deus dicitur homo, quia habet similitudinem phantasticam hominis. Altera hæresis est dicentium, in Christo animam & corpus non fuisse vnita: Hi enim non possunt dicere, quod Deus sit verus homo, sed quod sit homo figuratiue, ratione partium. Contra duas has hæreses assert S. D. ea, quæ supra dixit q. 2. a. 5. & q. 5. art. 1. & 2. Secundum genus erroris est circa veritatem subiecti, videlicet Deus, in quo Photinus versabatur, dicens Christum, qui est Deus & homo, non esse hominem naturaliter, sed participatiue scilicet per gratiam, &c. adeo vt cum dicitur Deus est homo, ly

Deus nō supponeret verum & naturalem Deum. Tertium genus erroris est circa esse significatum per copulam verbalem dictae propositionis, scilicet per verbum est: cuius sunt duæ quasi species, quæ tamen in vnā coincidunt. Primus error fuit Nestorij, dicentis hominem de Deo praedicari per quandam coniunctionem vel dignitatem vel auctoritatem vel etiam affectionem aut inhabitationem, ita vt hac propositione: Deus est homo, nihil aliud significetur, quam quod Deus est homini coniunctus tali coniunctione, quod homo inhabitetur à Deo &c. vt in textu. Secundus error huic similis fuit eorum, qui ponunt duas hypostasies, vel duo supposita in Christo. Probatur hunc errorem esse similem: quia non est possibile, quod duorum quæ sunt secundum suppositum vel hypostasim distincta, vnum proprie praedicetur de alio, sed solum secundum quandam figuratiuam locutionem, inquantum in aliquo coniunguntur, puta si dicamus Petrum esse Ioannem, quia habent aliquam coniunctionem adinuicem.

Quo ad secundum, conclusio est: Hæc propositio est vera, & propria: Deus est homo, non solum propter veritatem terminorum (quia scilicet Christus est verus Deus, & verus homo) sed etiam propter veritatem predicationis. Probatur: quia de quolibet supposito alicuius naturae potest vere & proprie praedicari nomen significans illam naturam in concreto: at suppositum, pro quo supponit hoc nomen Deus, est suppositum humanae naturae; ergo hoc nomen homo potest vere & proprie praedicari de hoc nomine Deus, dicendo: Deus est homo. Maior declaratur exemplo: sicut de Sorte & Platone proprie & vere praedicatur homo. Minor vero probatur: quia hoc nomen Deus, hic supponit pro persona filij Dei; at hæc est suppositum naturae humanae; ergo suppositum, pro quo supponit hoc nomen Deus, est suppositum humanae naturae. Maior hæc declaratur: quia hoc nomen Deus ex ipso modo suae significationis potest supponere pro persona filij Dei, vt ostensum est in Prima parte. Minor probatur ex supposita Catholicae fidei veritate, quod vera natura diuina vnita est cum vera

veræ natura humana, non solum in persona, sed etiam supposito, vel hypostasi.

Expofitio Textus.

DISSERIT hic late Suar. *diff.* 35. de communi-
catione idiomatum, quæ consecuta est ex
myfterio Incarnationis, ubi examinata ea, quæ per
plures huius quæstionis articulos explicat S. D.
quod idem præstat Val. *super hoc artic.* & ex parte
Vasq. *diff.* 63. & Bell. *tom. 1. libr. 3. de Incarnat. c. 8. &*
seq. nos ea, quæ necessaria sunt, suis locis breuiter
attingemus.

Vide etiam ea, quæ notat Cai. *circa respons. ad 4. D. Thom.*

Controuersia Vnica.

An hæc propositio: Deus est homo, sit propria & per
se ac necessaria?

Sens. Doct.

DVRANDVS in 3. *diff.* 4. q. 2. duo dicit. Primum
est, hæc propositionem: Deus est homo, nō
esse ita propriam, sicut hæc: Petrus est homo, sed
aliquid habere improprietatis. Secundum est, il-
lam non esse per se, & in materia naturali, ac ne-
cessaria, sed in materia contingenti: quod secun-
dum prius asseruerat Scotus in 3. *diff.* 7. q. 2. quem
secuti sunt Capr. *diff.* 4. q. 2. ad argumenta Scoti contra
secundam concl. Gabriel *diff.* 7. q. vnica, Marfilii ead.
diff. q. 6. a. 3. ad 5.

Oppositi am sententiam habet S. D. hic ad pri-
mum; quam sequuntur ac optime defendunt Ca-
iet. Med. & Val. *super hoc a. Ferrar. in 4. cont. gent. cap.*
45. Suarez & Vasquez loci supra notatis, & Aluar.
diff. 69.

*Resolutio
prima part.
Hanc pro-
positionem:
Deus est ho-
mo, esse ve-
ram & pro-
priam pro-
batur mul-
tis argu-
mentis.*

DVA sunt huius Controv. partes. PRIMÆ est:
An hæc propositio: Deus est homo, sit propria: In qua so-
lus vniuersis Theologis aduersatur Durandus:
cuius opinionem vt falsam & erroneam confu-
tat erudite Medina, & post eum Suar. in *Comm. hu-*
manæ a. & Vasq. diff. 63. c. 3. & alij recentiores. Præci-
pua contra Durandum argumenta sunt. Primum:
Christus eandem habet specie naturam huma-
nam cum cæteris hominibus, & est homo vniuo-
ce nobiscum; igitur non minus proprie est hæc
propositio: Christus est homo, quam hæc: Petrus
est homo. Antecedens quo ad primam partem
est de fide, & patet ex q. 5. Secunda vero eiusdem
antecedentis pars sequitur euidenter ex prima, &
probat eam Suar. in *Comm. ad hunc a. dubio 2.* Secun-
dum argumentum est: Si dicta propositio est im-
propria, vel est propter improprietatem prædica-
ti, vel propter improprietatem subiecti, aut pro-
pter improprietatem copulæ seu vniōis: at nul-
lum horum dici potest; ergo. Maior probatur:
quia primum implicat hæresim Manichæorum:
Secundum hæresim Phorini: Tertium hæresim
Nestorij, vt patet in Textu. Tertium argumentū
est: Si ea propositio non est propria, igitur etiam
propositiones enuntiantes actiones, & passionem
humanitatis, & proprietates hominis, essent im-
proprie; at hoc asserere temerarium est & errori
proximum; ergo & illud. Maior siue conditiona-
lis assumpta est euidenter. Minor autem probatur:
Primo quia istæ propositiones: Deus vel Dei Fi-
lius natus est de Virgine, est Filius Virginis, pas-
sus est, crucifixus & mortuus est, absque vlla ab-
surditate sumi possunt in sensu proprio & maxi-
me consono vniōi hypostaticæ; ergo non sine
temeritate nec absque periculo erroris dici pos-
sunt improprie. Secundo probatur: quia videtur
hæc veritas expresse definita in Concilio Later.
sub Martino 5. *conful. 5. can. 3.* his verbis: Si quis se-
cundum S. Patres non confiteatur proprie, & secundum ve-
ritatem Dei genitricem Sanctam, semperque Virginem,

A & immaculatam Mariam, &c. damnatus sit: Quibus
verbis decreuit concilium Beatissimā Virginem
esse vere ac proprie Dei genitricem, & ita ab om-
nibus esse nuncupandam: quod si B. Virgo pro-
prie dicitur mater Dei, sequitur etiam e contra,
Deum esse proprie Virginis filium, & proprie ex
ea conceptum & natum, ac proinde etiam esse
hominem proprie. Alias similes Conciliorum de-
finitiones & dicta Patrū lege, si lubet, apud Vasq.
in allegata diff. 63. c. 3. Quibus adde Concilium
Ephes. Primum, definiens B. Virgin. esse vere &
proprie Matrem Dei. Quartum argumentum est:
Ex vniōe animæ rationalis & corporis resultat
homo proprie; at in filio Dei Incarnatio est vniō
animæ rationalis cum corpore; ergo ibi est pro-
prie homo: at non sunt ibi duo supposita, sed vnū
tantum; ergo illud vnū suppositum, nō tantum
est proprie Deus, sed etiam est proprie homo. Et
confirmatur: quia Deus Incarnatus habet vere ac
proprie naturam humanam personaliter sibi cō-
iunctam; ergo est vere & proprie homo, non mi-
nus quam Petrus aut Paulus sit aut dicatur ho-
mo. Plures alias probationes afferunt prænomi-
nati recentiores.

Sed duo notanda sunt, vt Dur. sophismata facile
diluantur. Primum est, non solas propositiones es-
sentialia, in quibus est maxima vnitas inter sub-
iectum & prædicatum, sed etiam accidentales;
in quibus est minima vnitas, esse proprias, vt hic
aduertit Med. Secundum est, differre suppositura
creatum & connaturale ac proprium alicuius nat-
uræ à supposito diuino terminante humanam
naturam, quod illud non præcedit naturam, cui-
us est suppositum, sed ea posterior est instanti
naturæ: suppositum autem diuinū: præcedit hu-
manitatem duratione, cum sit ab æterno, huma-
nitas autem in tempore sit producta, & illi perso-
naliter copulata: ex quo sequitur vt Verbum post
assumptam humanitatem non tantum dici possit
homo, sed etiam humanatus, Petrus autem, qui
ordine naturæ posterior est humanitate sua indi-
uidia, dici possit homo, non autem humanatus.
Vide infra D. Thom. a. 3. ad 2.

SECUNDA PARS Controversiæ. An scilicet dicta Propositio
propositio sit per se, & in materia naturali: Pro huius
partis resolutione supponenda sunt primo ea, quæ
late diximus i. q. 39. a. 4. Contr. 2. de suppositio-
ne huius nominis, Deus. Secundo notanda sunt
quinque distinctiones: Prima distinctio est: No-
men illud Deus, quod est subiectum huius propo-
sitionis: Deus est homo, potest dupliciter considera-
ri: Vno modo absolute, quatenus scilicet secundum
suam naturalem suppositionem supponit pro ha-
bente Deitatem absque determinatione ad hoc,
vel ad illud habens Deitatem: vt cū dicitur Deus
Charitas est: Alio modo considerari potest, vt
contractum & determinatum per illud prædica-
tum homo ad vnā Deitatis personam, puta filium,
eo quod talia sunt subiecta, quo ad suppositio-
nem, qualia permittuntur à prædicatis: vt cum
dico Deus generat, nomen illud Deus supponit pro
solo patre; vt diximus cum D. Thom. & alijs in 1.
loco sup. notato.

Secunda distinctio est: Hoc nomen Deus in hac
propositione: Deus est homo, quatenus supponit, p
persona Verbi, tripliciter potest considerari. Pri-
mo quo ad formam significatam, quæ est Deitas:
secundo quo ad personam Verbi, pro qua suppo-
nit, tertio quo ad vtrumq; simul, scilicet formam &
suppositum.

Tertia distinctio est: Hoc nomen Deus conside-
ratum quo ad personam Verbi, pro qua suppo-
nit, dupliciter sumi potest: Vno modo, quatenus
supponit

supponit pro persona filij Dei, vt est hypostasis A diuina præcisè: Alio modo, vt supponit pro persona filij Dei, vt etiam est hypostasis humana, siue subsistens in humana natura; quæ est vera & propria suppositio huius termini *Deus*, in hac propositione, *Deus est homo*.

Quarta distinctio est: Triplex est materia propositionum: Prima est necessaria seu naturalis, quando extrema necessariam & naturalem habent connexionem adinuicem: vt in hac: Homo est rationalis, vel homo est risibilis. Secunda est contingens, quando scilicet extrema contingenter, seu accidentaliter vniuntur adinuicem: vt in hac: homo est grammaticus. Tertia est remota, quando scilicet extrema sunt incompatibilia in eodem supposito, vel pugnant adinuicem: vt in B hac: homo est lapis, vel homo est rudibilis.

Quinta distinctio: Duplex est propositio per se, quædam, quæ est per se ratione formæ significatæ per nomen positum à parte subiecti: vt hæc, homo est rationalis, vel homo est risibilis: quædā est per se ratione suppositi tantum & non ratione formæ; de qua nullum proferri potest exemplū, nisi in materia Incarnationis; in qua vnum & idē est suppositum intrinsecum duarum naturarum substantialium, diuinæ scilicet & humanæ; igitur Hæc propositio: *Deus est homo* est per se, non ratione formæ sed ratione suppositi; quia scilicet ratio, propter quam hoc prædicatum *homo* conuenit huic subiecto *Deus*, non est forma seu natura diuina, sed est suppositum Deitatis, vt subsistens in humanitate. Differunt hæc propositiones: Nam propositio, quæ est per se ratione formæ significatæ, est vera cum reduplicatione termini positi à parte subiecti: Sicut hæc: homo est rationalis siue risibilis, est vera cum reduplicatione subiecti, dicendo homo in quantum homo est rationalis aut risibilis: cuius ratio est; quia reduplicatio transfert subiectum, quod reduplicatur, in naturam prædicati: prædicatum autem tenetur formaliter. Nam, vt ait Caiet. cum dico: homo in quantum homo est rationalis, vel risibilis, idem est, ac si dicerem: homo in quantum est homo, est rationalis: vbi vides subiectum illud homo fieri prædicatum, dicendo, in quantum est homo: hac autem loquendi forma denotatur humanitatem, quæ forma quædam est, esse rationem coniunctionis huius prædicati, quod est rationale vel risibile, cum hoc subiecto, quod est homo. Propositio vero, quæ est per se tantum ratione suppositi intrinseci, non est vera cum reduplicatione subiecti. Hæc enim est falsa: *Deus, in quantum Deus, est homo*: nam, vt patet ex dictis, significaretur Deitatem esse rationem necessariam coniunctionis humanæ naturæ cum Deo; quod est falsum: & eadem ratione falsa est ista: Verbum, in quantum Verbum, est homo; quia dictio illa *in quantum* reduplicatiue sumpta denotat formam significatam nomine Verbi, quæ est proprietas hypostatica Verbi constitutiua, esse rationem necessariam prædicati, cum subiecto. Si autem dictio illa *in quantum* sumeretur specificatiue, vera esset hæc propositio: Verbum in quantum Verbum, est homo: quia sic nihil aliud denotaretur, quam Verbum secundum propriam personalitatem subsistere in humana natura; quod verissimum est.

PRIMA CONCL. Hæc propositio: *Deus est homo, est æque propria, sicut hæc: Petrus est homo*. Hæc est contra Durandum, & patet ex dictis in prima parte Controuersia.

SECUNDA CONCL. In hac propositione: *Deus est homo, nomen illud Deus, si sumatur absolute, prout se suppo-*

nit pro habente Deitatem indistincte, erit propositio per accidens. Probat: quia accidit Deo esse hominem ratione alicuius hypostasis diuinæ, sicut accidit animali esse hominem ratione alicuius animalis, quod est homo: sed hæc non est vera & propria suppositio huius nominis *Deus* in dicta propositione, vt hic etiam aduertunt expostores post D. Thomam.

TERTIA CONCL. Si in eadem propositione sumatur hoc nomen *Deus*, vt supponit pro persona Verbi ratione formæ significatæ, quæ est diuina natura, aut ratione formæ & suppositi simul, non est illa propositio per se, & in materia naturali. Probat: Primo: quia omnis propositio per se, ratione formæ significatæ per terminum positum à parte subiecti, est vera cum reduplicatione eiusdem termini: at hæc propositio, *Deus est homo*, non est vera cum hac reduplicatione, in quantum Deus; ergo. Maior & Minor patent ex supra dictis. Secundo in omni propositione per se ratione formæ prædicatum est de ratione subiecti intrinseca; sed in hac propositione prædicatum nō est de ratione subiecti; ergo. Maior patet. Minor probatur: quia humanitas non est de intrinseca ratione Dei, aut alicuius diuinæ personæ.

QUARTA CONCL. Si in dicta propositione sumatur hoc nomen *Deus*, vt supponit pro persona Verbi, vt est hypostasis diuina præcisè, est propositio per accidens. Probat: quia persona Verbi vere dicitur, & est homo, non in quantum est hypostasis diuinæ naturæ, sed prout est hypostasis assumptæ humanitatis.

QVINTA CONCL. Si in dicta propositione, videlicet *Deus est homo*, nomen hoc *Deus* supponat pro persona filij Dei, vt est subsistens in assumpta humanitate, siue vt est vnita personaliter humanitati, & vt est humana persona, est propositio per se ratione suppositi in materia naturali: Probat: quia sic prædicatur homo de sua hypostasi. Secundo probatur: quia ad propositionem per se ratione suppositi in materia naturali sufficit, vt formæ significatæ per extrema propositionis conueniant per se, siue substantialiter in vnum suppositum, ita vt subsistat vtraque forma, seu natura vna eiusdem suppositi subsistentia: quod ex eo patet; quia subiectum stat materialiter pro supposito, eo quod subiectū habet rationem materiæ, prædicatum autem, cum habeat rationem formæ, sumitur formaliter; ergo, vt illa propositio *Deus, aut filius Dei est homo*, sit per se in materia naturali, satis est, vt prædicatum conueniat subiecto ratione suppositi, quamuis illi non conueniat ratione formæ. Tercio probatur: quia veritas dictæ propositionis fundatur in vnione hypostatica, quæ est vnio substantialis, secundum quam Christus est persona humana: Non minus est per se hæc: *Iesus est homo*: sed hæc manifeste est per se in materia naturali; ergo & illa. Maior probatur: quia nomen *Deus* in dicta propositione supponit pro filio Dei Incarnato, qui est Iesus Christus; qui est persona composita ex duabus naturis, & est persona diuina & humana. Minor probatur: quia in hac propositione *Iesus est homo*, subiectum significat suppositum humanæ naturæ, & formaliter importat humanam naturam vnitam diuinitati in eadem persona: at omnis propositio, in qua species prædicatur de suo supposito, est per se & in materia naturali; ergo. Alias probationes lege, si vis, apud Aluar. & alios recentiores.

VLTIMA CONCL. Supposito mysterio Incarnationis, hæc propositio: *Deus est homo*, est vera proprie, & per se, in materia naturali, & vt talis simpliciter admittenda. Hæc sequitur euidenter ex dictis.

CONTRA

CONTRA primam concl. sunt argumenta Dur. A
quæ refert & soluit Med. & quædam etiam Suar.
in Comm. & Vafq. in allegata diff. 63. cap. 4.

CONTRA quartam, & vltimam Concl. sunt
argumenta Scoti & Dur. quæ referunt & soluant
Cai. Med. Suar. Vafq. & Aluar. locis supra notatis.
Quibus tamen exijs, quæ diximus facile satisfiet.

ARTICVLVS II.

Vtrum hac sit vera. Homo est Deus.

3. d. 7. qu. 1.
art. 2.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod hac sit fal-
sa, homo est Deus. Deus enim est nomen incommuni- B
cabile. Sed Sap. 13. reprehenduntur idolatra, de hoc, quod
hoc nomen Deus, quod est incommunicabile, lignis, & la-
pidibus imposuerunt. Ergo pari ratione videtur esse incon-
ueniens, quod hoc nomen Deus predicetur de homine.

Præterea: Quicquid predicatur de prædicato, predica-
tur de subiecto. Sed hac est vera. Deus est Pater, vel Deus
est Trinitas. Si ergo hac sit vera, homo est Deus, videtur,
quod hac etiam sit vera, homo est Pater, vel homo est Tri-
nitas. Quas quidem patet esse falsas: ergo, & primam.

Præterea, In Psalm. dicitur. Non erit in te Deus recens.
Sed homo est quiddam recens: non enim Christus semper
fuit homo. Ergo hac est falsa, Homo est Deus.

Sed contra est, quod dicitur Rom. 9. Ex quibus est Chri-
stus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedi-
ctus in sæcula. Sed Christus secundum carnem est homo. C
Ergo hac est vera, Homo est Deus.

Respondeo dicendum quod supposita veritate vtriusque
naturæ, diuinæ scilicet, & humane, & vniione in persona,
& hypostasi, hac est vera, & propria, Homo est Deus, sicut
& ista, Deus est homo. Hoc enim nomen homo, potest sup-
ponere pro qualibet hypostasi humane naturæ: & ita potest
supponere pro persona filij Dei, quam dicimus esse hypostasi-
sim humane naturæ. Manifestum est autem, quod de per-
sona filij Dei vere, & proprie predicatur hoc nomen Deus,
vnde in prima parte habetur est. Vnde relinquatur, quod hac
sit vera & propria, Homo est Deus.

Ad primum ergo dicendum, quod idolatra attribue-
bant nomen Deitatis lapidibus, & lignis, secundum quod
in sua natura considerantur: qui putabant in illis aliquid
numinis esse. Nos autem non attribuimus nomen Deitatis
homini secundum humanam naturam: sed secundum D
suppositum æternum, quod est etiam per vniõnem supposi-
tum humane naturæ: vnde dictum est.

Ad secundum dicendum, quod hoc nomen Pater, præ-
dicatur de hoc nomine Deus secundum quod hoc nomen
Deus supponit pro persona Patris: sic autem non predica-
tur de persona filij: quia persona filij non est persona Pa-
tris. Et per consequens non oportet, quod hoc nomen Pater,
predicetur de hoc nomine homo, de quo predicatur hoc no-
men Deus: in quantum ly homo supponit pro persona filij.

Ad tertium dicendum, quod licet humana natura in
Christo sit quiddam recens: tamen suppositum humana
naturæ non est recens, sed æternum. Et quia hoc nomen
Deus, non predicatur de homine ratione humane naturæ,
sed ratione suppositi, non sequitur, quod ponamus Deum E
recentem. Sequeretur autem, si poneremus, quod homo
supponit suppositum creatum, secundum quod oportet di-
cere eos, qui in Christo ponunt duo supposita.

Forma Textus.

CONCL. est: Supposita veritate vtriusque naturæ,
diuinæ scilicet & humane, & vniione in persona &
hypostasi, hac est vera & propria: Homo est Deus sicut i-
sta: Deus est homo. Probatur: de persona filij Dei
vere & proprie predicatur hoc nomen DEVS:
ergo hac est vera & propria: homo est Deus. An-
tecedens patet ex dictis in prima parte, quæst. 39.
Naz. in D. Thom. 3. partem.

art. 3. & 4. Consequentia vero probatur: quia
hoc nomen homo potest supponere pro persona
filij Dei: ergo. Probatur hoc assumptum: quia
hoc nomen, homo, potest supponere pro qua-
libet hypostasi humane naturæ: at quædam hy-
postasis humane naturæ est persona filij Dei: er-
go hoc nomen, homo, potest supponere pro per-
sona filij Dei.

Expositio Textus.

SICUT diximus propositionem illam: Deus est
homo esse per se in primo modo ratione suppo-
siti: ita de hac propositione Homo est Deus dicen-
dum est eam esse per se in primo modo ratione
suppositi diuini, pro quo supponit hoc nomen
homo in dicta propositione, supposito mysterio
Incarnationis, vt ait S. D. in textu. Nec aliud pro
hac veritate scribendum occurrit præter ea, quæ
dicta sunt in præcedenti Controuersia, quæ conclu-
sioni & discursui præsentis articuli sunt appli-
canda.

Vide etiam, quæ notat Caiet. & post eum Me-
dina circa responsum ad secundum argumen-
tum D. Thomæ.

ARTICVLVS III.

Vtrum Christus possit dici homo Dominicus.

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod Christus 3. d. 7. qu. 1.
possit dici homo Dominicus. Dicit enim Augustinus in art. 2.
lib. 83. quæst. Monendum est, vt illa bona expectentur,
quæ fuerunt in illo homine dominico. Loquitur autem
de Christo. Ergo videtur, quod Christus sit homo do-
minicus.

Præterea: Sicut dominium conuenit Christo ratione
diuinæ naturæ, ita etiam humanitas pertinet ad huma-
nam naturam. Sed Deus dicitur humanatus: vt patet per
Damas. in 3. lib. vbi dicit, quod humanatio eam, quæ ad
hominem copulationem demonstrat. Ergo pari ratione po-
test dici denominatiue, quod homo ille sit dominicus.

Præterea: Sicut dominicus denominatiue dicitur à do-
mino, ita diuinus denominatiue dicitur à Deo. Sed Dio.
Christum nominat diuinissimum Iesum. Ergo pari ra-
tione potest dici, quod Christus sit homo dominicus.

Sed contra est, quod Aug. dicit in lib. Retrac. Non vi-
deo vtrum recte dicatur, homo dominicus Iesus Christus,
cum sit vtrique dominus.

Respondeo dicendum, quod sicut supra dictum est, cum
dicitur homo Christus Iesus, designatur suppositum æter-
num, quod est persona filij Dei: propter hoc, quod est v-
num suppositum vtriusque naturæ. De persona autem fi-
lij Dei predicatur Deus, & Dominus essentialiter, & ideo
non debet prædi. ari denominatiue: quia hoc derogat ve-
ritati vniõnis. Vnde cum Dominicus dicatur denomi-
natiue à Domino, non potest vere, & proprie dici, quod ho-
mo ille sit dominicus, sed magis quod sit dominus. Si au-
tem per hoc, quod dicitur, homo Christus Iesus, designa-
retur suppositum aliquod creatum, secundum illos, qui
ponunt in Christo duo supposita, posset dici homo ille do-
minicus, in quantum assumentur ad participationem ho-
noris diuini: sicut Nestoriani posuerunt. Et hoc etiam mo-
do humana natura non dicitur essentialiter Deus, sed Dei-
ficata: non quidem per conuersionem ipsius in diuinam
naturam, sed per coniunctionem ad diuinam naturam
in vna hypostasi, vt patet per Damas. in tertio lib.

Ad primum ergo dicendum, quod August. verba illa,
& similia retrahat in lib. Retrac. Vnde post verba præ-
missa in libro Retrac. subdit, Vbiunque hoc dixi, scilicet
quod Christus Iesus sit homo dominicus, dixisse me nollem:
postea quippe vidi, non esse dicendum. Quamuis non-
nulla ratione posset defendi: quia scilicet posset aliquis di-
cere,